

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 293. Vtrùm aliquid de alimento conuertatur in veritatem humanæ
naturæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

art. 7. diximus quæst. 241. & 242. ideoque anima indiget corpore, & sensibus corporeis; sed ex diuerso modo intelligendi sequitur animas humanas esse diuersæ rationis ab Angelis: ergo.

14. Reijcitur tertio, & ex dictis positivè probatur animas humanas non fuisse simul creatas ab initio mundi. Nam si, vt probatum est, naturale est animæ vniri corpori, carere corpore est contra naturam animæ, ac proinde anima, dum caret corpore, non habet suam perfectionem, & est substantialiter incompleta: sed non fuit conueniens, vt Deus suum opus inchoaret ab imperfectis, & ab his, quæ sunt præter naturam: ergo non fuit conueniens, vt Deus ab initio crearet animas carentes corpore. Confirmatur: nam Deus ab initio non fecit homines carentes suis partibus naturalibus, puta manibus, aut pedibus: ergo multo minus fuit conueniens, vt faceret animas, sine corporibus.

15. Si verò aliquis dicat non esse naturale animæ, vt corpori vnatur, debet afferri ratio, cur de facto sit vnita corpori. Vel ergo dicitur animam fuisse vnitam corpori, quia voluit, vel quod fuit vnita corpori ex alia causa: si dicitur animam vnitam fuisse corpori, quia voluit, contra est primo: nam irrationabiliter anima voluit vniri corpori, si corpore non indigebat: sed si corpore indigebat, naturale fuit animæ vniri corpori: siquidem natura non deficit in necessarijs: ergo. Contra est secundo: nam fuisset irrationabile, vt animæ creatæ ab initio mundi post tot sæcula vellent corpori vniri. Tertio videretur casu contingere, vt anima vniretur huic corpori, siquidem ad hoc deberent concurrere voluntas animæ, & voluntas generantis. Si autem anima præter suam voluntatem, & naturam corpori vnitur, violenter vnitur: ergo talis vnio est animæ pœnalis, & tristis, ac proinde inciditur in errorem Origenis, qui docuit animas corporibus vniri in pœnam peccati, vt refert Epiphanius lib. 2. de Hæresibus, hæresi 64. ergo ne incidamus in hæc inconuenientia, dicendum, quod animæ non sunt creatæ ante corpora, sed simul creantur, & suis corporibus infunduntur. Vide quæ de hoc puncto dixi in philosophia quæst. 33. de anima, conc. 2.

16. Quæres primo, si Deus quotidie creat nouas animas, quo pacto Gen. 2. dicitur, quod die septimo Deus requieuit ab omni opere, quod pararat?

Respondet Sanctus Thomas in resp. ad 1. quod Deus dicitur requieuisse die septimo, non quidem ab omni opere, siquidem lo. 3. Christus dicit: *Pater meus usque modo operatur, & ego operor*, sed à nouis rerum generibus, & speciebus condendis, quæ in operibus primis aliquo pacto non præxisterent. Animæ ergo hominum, quæ de nouo creantur, præextiterunt secundum similitudinem speciei in anima Adami, quæ creata fuit die sexta. Quæ verò ad perfectionem vniuersi sufficiunt spe-

cies, ideo mundus ab initio fuit perfectus, licet daretur vna sola anima Adami.

17. Addit Sanctus Thomas in resp. ad 3. quod de facto cum homo moritur, anima remanet separata à corpore in pœnam peccati. Ab initio autem non fuit conueniens, vt anima esset à corpore separata, ideoque cap. 1. dicitur: *Deus mortem non fecit, sed impij manibus, & verbis accerserunt eam*.

QVAESTIO CCLXXXIII.

Vtrum aliquid de alimento conuertatur in virtutem humane naturæ?

S. Th. quæst. 119. art. 1.

1. **P**ostquam Sanctus Thomas explicauit, quo pacto homines propagentur quoad animam, quæst. 119. explicat, quo pacto propagentur quoad corpus. Articulo igitur primo quærit, vtrum aliquid de alimento conuertatur in veritatem humane naturæ? Vt explicetur sensus quæstionis, & quæstio soluat, præmittit primo, quod quia ex Aristotele 2. Metaph. tex. 4. vnumquodque ita se habet ad veritatem, sicut se habet ad esse, illud dicitur pertinere ad veritatem alicuius naturæ, quod pertinet ad constitutionem talis naturæ. Dum ergo quæritur, vtrum alimentum conuertatur in veritatem humane naturæ, quæritur, vtrum alimentum conuertatur in aliquid pertinens ad constitutionem naturæ humane?

2. Præmittit secundo naturam dupliciter posse considerari. Primo potest considerari in communi, & secundum speciem, puta natura humana potest considerari in communi, in quantum constituit hominem secundum speciem. Secundo potest considerari in singulari, in quantum constituit indiuiduum, puta potest considerari hæc natura humana, in quantum constituit Petrum, Paulum, vel alium hominem singularem. Sicut igitur ad veritatem humane naturæ in communi pertinet anima rationalis, & corpus humanum, sic ad veritatem humane naturæ in singulari pertinet hæc anima, & hoc corpus, puta ad naturam Petri pertinet hæc anima, & hoc corpus.

3. Præmittit tertio dari quasdam substantias, quarum forma specifica non existit, nisi in hac materia, cui ab initio fuit vnita, puta forma Solis non potest de facto esse, & saluari, nisi in hac materia, cui ab initio fuit vnita. Idem dic de forma Lunæ, & aliorum planetarum.

4. His præmissis, refert, & reijcit Sanctus Thomas quasdam sententias, ac deinde proponit suam opinionem. Prima ergo sententia est quorundam, qui dixerunt, quod sicut forma Solis non potest de facto esse, & saluari, nisi in hac materia determinata, & signata, in qua fuit ab initio creata, sic anima rationalis, quæ

quæ est forma hominis, non potest de facto esse, & saluari, nisi in ea materia determinata, & signata, in qua ab initio creata fuit in Adamo. Consequenter docuerunt, quod illa solum materia, quæ ex Adamo deriuatur in posteros, informatur anima rationali; materia autem, quæ superadditur, non informatur anima rationali. Addunt, quod materia ex Adamo deriuata multiplicatur in se ipsa, & sic multiplicata informatur anima rationali aliorum hominum, & constituit substantiam illorum; alimentum autem non conuertitur in substantiam hominis aliti, sed solum requiritur, tanquam quoddam fomentum naturæ, vt resistat actioni caloris naturalis, ne consumatur humidum radicale, sicut plumbum, vel stannum additur argento, ne consumatur ab igne.

5. Hanc doctrinam Sanctus Thomas multipliciter impugnatur. Primo enim eo ipso, quod forma possit deferere materiam, in qua est, per corruptionem indiuidui, potest acquirere aliam materiam per generationem alterius indiuidui, ideoque omnia generabilia sunt corruptibilia, & e conuerso: ex. gr. eo ipso, quod potest corrumpi ignis, & sic forma ignis potest amittere materiam, in qua erat, potest generari alius ignis, & sic forma ignis potest acquirere materiam, in qua non erat: sed forma hominis, nimirum anima rationalis potest amittere materiam, in qua erat, & de facto illam amittit, cum homo moritur, & si non posset amittere materiam, in qua erat, homo non posset mori: ergo forma hominis, hoc est anima rationalis potest per hominis generationem acquirere materiam, in qua non erat.

6. Secundo in omnibus speciebus, quarum materia inuenitur tota in vnicuique indiuiduo, datur vnicuique solum indiuiduum, vt patet in Sole, Luna &c. Quia enim tota materia Solis inuenitur in vnicuique indiuiduo, datur vnicuique Sol: ergo si tota materia naturæ humanæ fuisset in vnicuique indiuiduo, nimirum in Adamo, daretur vnicuique indiuiduum naturæ humanæ, ac daretur vnicuique homo, sicut datur vnicuique Sol.

7. Tercio impugnatur eadem opinio, in quantum dicit materiam Adam, dum deriuatur in posteros, multiplicari in se ipsa. Nam materia non potest multiplicari, nisi vel per rarefactionem, ita ut eadem materia accipiat maiores dimensiones, vel per additionem alterius rei, vt cum ignis multiplicatur per additionem lignorum, vel per creationem nouæ materiæ; nullo ex his modis materia, quæ erat in Adamo, multiplicatur in corporibus humanis: ergo. Probatur minor. Primo enim, si dum pueri crescunt, materia multiplicaretur per rarefactionem, corpora hominum perfectæ ætatis euaderent rariora, & sic imperfectiora corporibus puerorum. Secundo non multiplicatur per creationem nouæ materiæ, siquidem vt dicit Gre-

gorius lib. 32. moral. cap. 10. omnia sunt simul creata secundum substantiam materiæ, licet non secundum speciem formæ. Relinquitur ergo, quod sicut ignis augetur per additionem lignorum, quæ conuertuntur in ignem, sic corpora humana augentur per additionem alimenti, quod conuertatur in veritatem corporis humani.

8. Quarto homo non differt ab animalibus, & plantis secundum animam vegetabilem, eiusque operationes: ergo si corpora hominum non multiplicantur, & crescunt per conuersionem alimenti in corpus nutritum, nec animalia, & plantæ auferentur, & crescerent per conuersionem alimenti in corpus nutritum, sed per rarefactionem eiusdem materiæ, vel per creationem nouæ materiæ: sed istæ duæ multiplicationes non possunt esse naturales, siquidem naturaliter non potest creari noua materia, & materia non potest naturaliter rarefieri, nisi vsque ad certum terminum: ergo animalia, & plantæ per nutritionem non auferentur, & crescerent naturaliter.

9. Secunda sententia docet formam humanam specificè consideratam posse acquirere aliam materiam, & sic constituere aliud indiuiduum: at formam humanam iam existentem in determinato indiuiduo, puta in Petro, non posse acquirere aliam materiam spectantem ad idem indiuiduum, sed esse affixam illi materiæ, cui fuit impressa in generatione, nec posse illam deferere vsque ad corruptionem talis indiuidui. Consequenter dicunt illam solam materiam, cui forma est impressa à generante, principaliter pertinere ad veritatem naturæ humanæ. Quia verò materia, cui primo forma impressa est à generante, non sufficit ad quantitatem debitam indiuidui, requiritur, vt adueniat noua materia per conuersionem alimenti in substantiam nutriti, & hanc materiam dicunt secundario pertinere ad substantiam nutriti, quia non requiritur ad primum esse indiuidui, sed ad eius quantitatem. Si autem aliquid aliud aduenit ex alimento, hoc non pertinet ad veritatem humanæ naturæ, propriè loquendo.

10. Reijcitur etiam hæc opinio. Primo enim corpora viuientium per hoc differunt à corporibus inanimatorum, quod corpora viuientium non solum possunt generare sibi simile in specie, puta equus equum, sed etiam sibi simile in eodem indiuiduo, puta caro carnem, dum se nutrit, & auget; corpora autem non viuientium, cum non nutrantur, hoc non possunt: sed hæc opinio negat hoc discrimen, dum asserit carnem non posse per nutritionem generare carnem similem, ac quæ principaliter pertineat ad veritatem humanæ naturæ: ergo.

11. Secundo virtus actiua seminis deriuatur ab anima generantis, & est eius instrumentum, vt dictum est quæst. 290. ergo virtus seminis non potest habere maiorem virtutem actiuam

activam, quam ipsa anima: sed virtute seminis verè aliqua materia in generatione assumit formam naturæ humanæ: ergo à fortiori ipsa anima in materiam alimenti poterit per nutritionem inducere formam naturæ humanæ.

12. Reijcitur tertio: nam indigemus alimento non solum ad augmentum (alioquin terminato augmento, non amplius indigeremus alimento) sed etiam ad restaurandas partes deperditas per actionem caloris naturalis: sed non esset restauratio, nisi id, quod ex alimento generatur, succederet in locum deperditi: ergo id, quod ex alimento generatur, succedit in locum deperditi: ergo sicut id, quod primo iterat, & deperditum est, spectabat ad veritatem humanæ naturæ, sic id, quod ex alimento generatur, spectat ad veritatem humanæ naturæ, in quantum verè accipit formam carnis, ossis, & aliarum partium. Ideo Philosophus lib. 2. de anima t. 43. & lib. 1. de Gener. t. 39. dicit, quod alimentum nutrit, in quantum est potentia caro.

13. Quæres primo, in quo sensu Matthæ 15. Christus dicat: *omne, quod in os intrat, in ventrem vadit, & per secessum emittitur*, si alimentum convertitur in substantiam hominis, in eoque remanet?

Respondet Sanctus Thomas in resp. ad 1. quod non significat Christus totum, quod in os intrat, in secessum emittitur, sed solum, quod oportet, ut de quolibet cibo aliquid impurum per secessum emittatur. Addit ex Hieronymo in comment. loci citati, quod quicquid ex alimento generatur, potest etiam per calorem naturalem resolui, & per poros occultos emitti.

14. Quæritur secundo, in quo sensu dicat Aristoteles lib. 1. de generat. tex. 35. 36. & 37. quod alia est caro secundum speciem, alia est caro secundum materiam, & quod caro secundum materiam aduenit, & recedit?

Respondet in resp. ad 2. aliquos existimasse carnem secundum speciem dici id, quod primo accipit speciem humanam per actionem generantis, & hoc asserunt semper manere, donec individuum durat, carnem secundum materiam dici illam, quæ generatur ex alimento, & hanc dicunt non semper permanere, sed quod sicut aduenit, sic recedit. Verum hæc doctrina est contra mentem, & intentionem Aristotelis. Dicit enim eo loco, quod sicut in vnoquoque habentium speciem in materia, puta in ligno, & lapide, ita & in carne, hoc est secundum speciem, & illud secundum materiam: sed in ligno, lapide, aliisque inanimatis, cum non generentur ex semine, neque nutriantur ex alimento, id, quod est secundum speciem, non distinguitur ab eo, quod est secundum materiam, per hoc, quod illud, quod est secundum speciem, generetur ex semine, illud, quod est secundum materiam, non generetur ex semine, sed ex alimento: ergo per Aristotelem neque in carne,

id, quod est secundum speciem, & id, quod est secundum materiam, non distinguuntur ex eo, quod id, quod est secundum speciem, generetur ex semine, id, quod est secundum materiam, non generetur ex semine, sed ex alimento. Confirmatur: nam ut explicat Aristoteles t. 88. eiusdem libri, id, quod ex alimento generatur, adiungitur corpori nutrito per modum missionis, sicut aqua miscetur vino: sed non potest esse alia natura eius, quod aduenit, & eius, cui aduenit, cum iam sit factum vnum per modum missionis: ergo non est ratio, cur per calorem naturalem vnum, consumatur, alterum non consumatur, sed remaneat. Respondet ergo Sanctus Thomas Aristotelem verbis citatis significare, non quod detur diuersa caro, alia secundum speciem, alia secundum materiam, sed quod eadem caro potest considerari secundum formale carnis, quod semper manet, & desinit, & secundum materiale carnis, quod manente individuo, aduenit, & recedit, siquidem aliqua eius partes adueniant de nouo ex alimento, aliqua recedunt, & desinunt, consumptæ per actionem caloris naturalis, eo pacto, quo in fornace ardente ignis secundum formale ignis manet, secundum materiale, aduenit, & recedit, dum aliqua pars desinit, alia de nouo aduenit, ac generatur ex lignis.

15. Quæritur tertio, in quo sensu medici dicant, humidum radicale, si deperdatur, restitui non posse?

Respondet, quod ad humidum radicale pertinet totum id, in quo fundatur virtus speciei, quod si subtrahatur, restitui nequit, eo pacto, quo si abscindatur manus, aut pes, restitui non potest. Humidum nutrimentale dicitur, quod nondum peruenit ad suscipiendam perfectè naturam speciei, sed est in via, ad hoc, puta sanguis, & alia huiusmodi, quæ cum non sint animata, nondum informantur anima, quæ ut forma constituitur natura humana. Ideo subtrahendo sanguine, remanet virtus speciei in radice, per quam sanguis potest reparari.

16. Quæritur quarto, quare si alimentum convertitur in veritatem humanæ naturæ, non potest homo continuè ex alimento reparari, quod perdit per actionem caloris, ac sic semper viuere, & nunquam mori?

Respondet, quod quia omne agens passibile, agendo, reparatur, omnis virtus corporis passibilis, agendo, paulatim debilitatur. Virtus igitur vitalis, quæ viuens conuertit alimentum in suam substantiam, ab initio est tam fortis, ut possit in suam substantiam convertere non solum, quod sufficiat ad restaurationem deperditi, sed etiam quod sufficiat ad augmentum, & tunc viuens crescit, & augetur. Procedente tempore, potest in suam substantiam convertere solum quod sufficit ad restaurationem deperditi, non autem quod requiritur ad augmentum, & tunc viuens non amplius crescit, & augetur. Deinde nec potest conuer.

conuertere quod sufficiat ad reparandum totum, quod deperditur, & tunc animal decre-
scit, & minuitur. Demum deficiente tali vir-
tute, animal moritur. Explicat hoc Aristote-
les lib.1. de Generat. t.88. exemplo vini con-
uertentis aquam admixtam in vinum, quod
per admissionem aquæ paulatim debilitatur,
ita vt tandem euadat totaliter aquosum, &
amittat formam vini.

17. Quæritur quarto, quo pacto remaneat
idem numero homo, quando paulatim, de-
perdita tota materia priori per actionem ca-
loris naturalis, succedit noua materia genera-
ta ex alimento per actionem nutritiuam.

Respondet ex Aristotele lib.1. de Gene-
rat. t.39. quod cum tota materia conuertitur
in ignem præexistentem, dicitur ignis præ-
existens nutriri, & tunc non dicitur esse alius
ignis, sed idem nutritus, & auctus: ergo pro-
portionaliter cum per nutritionem alimen-
tum conuertitur in carnem, & ossa præexi-
stentia, dicitur remanere idem viuens. Sed
de hoc puncto egi ex professo in physica,
quæst.9.

QVÆSTIO CCXCIV.

ET VLTIMA.

Virum semen sit de superfluo alimenti?

S. Th. q. 119. art. 2.

In Articulo 2. quæst. 119. & ultimo totius
primæ partis S. Thomas quærit, virum
semen sit de superfluo alimenti?

Respondet affirmatiue. Vt conclusio-
nem explicet, & probet, præmittit primo,
quod vt dictum est art.1. huius quæstionis, &
nos explicauimus quæst. 29. proxime præce-
dente, in natura humana est virtus ad com-
municandam suam formam alteri materiæ,
non solum per generationem in alio indivi-
duo, sed etiam per nutritionem, & augmen-
tationem in eodem individuo. Rursus ali-
mentum, quod est materia, cui communica-
tur talis forma, ab initio est dissimile, ac in
fine euadit simile: ex.gr. ab initio est dissimile
carni, in fine, dum per nutritionem accipit
formam carnis, fit simile carni; ab initio est
dissimile homini, in fine, dum per generatio-
nem accipit formam hominis, fit simile ho-
mini.

2. Præmittit secundo, quod iuxta ordinem
naturalem, quo aliquid ex potentia reducitur
in actum, & ex potentia tali fit actu tale, il-
lud per quosdam gradus ex potentia reducitur
in actum, ideoque in generatione primo ali-
quid est imperfectum, & in potentia ad perfe-
ctionem, deinde paulatim perficitur, & fit
perfectum actu. Et quia commune, & inde-
terminatum ad proprium, & determinatum
comparatur, sicut imperfectum ad perfectum,

animal autem ad hominem, vel equum com-
paratur sicut quodammodo commune ad
proprium, ideo in generatione prius genera-
tur animal in actu secundo cum operationi-
bus sentiendi communibus, deinde generatur
homo vel equus cum operationibus proprijs
hominis, aut equi. Proportionaliter alimen-
tum prius transmutatur in chylum, & tunc
accipit quamdam virtutem communem, per
quam potest transmutari in quamlibet par-
tem corporis, puta in carnem, ossa &c. dein-
de paulatim determinatur ad hoc, vt sit caro,
vel os.

3. Præmittit tertio alimentum non posse
esse materiam seminis, cum iam est conuer-
sum in substantiam membrorum, & partium,
puta carnis, ossis &c. ita vt partes resoluantur
in semen. Ratio est, quia illud resolutum
vel non amplius retineret naturam eius, quod
resoluitur, vel illam retineret: si non retine-
ret naturam, quam habuisset, non esset in via
generationis, sed corruptionis, ac proinde
non retineret, nec haberet virtutem conuer-
tendi aliud in similem naturam carnis, ossis
&c. si retineret naturam carnis, ossis, reti-
neret naturam partis determinatæ, ac proinde
non haberet virtutem generandi totum com-
positum ex omnibus partibus, sed solum ge-
nerandi vnâ partem determinatam, puta
carnem, aut os &c. Posset dici semen ita re-
solui, ac decidi ex omnibus partibus, vt reti-
neat naturam omnium partium, ac proinde
sit actu paruum quoddam animal, puta vt
semen canis sit actu paruum quidam canis, se-
men equi sit actu paruum quidam equus. Reij-
citur hæc sententia: nam hoc pacto generatio
animalis ex animali fieret solum per diuisionem,
sicut cum lutum diuiditur ex luto, &
sicut in animalibus, quæ diuisa viuunt: sed
hoc est inconueniens: ergo:

4. Præmittit quarto, quod quandoqui-
dem semen non deciditur ex eo, quod erat
actu totum, hoc est ex toto animali, & sin-
gulis eius membris, deciditur ex eo, quod
erat totum solum in potentia, & habebat vir-
tutem producendi per nutritionem singulas
partes animalis: sed hoc, quod est potentia,
totum animal, & singulæ eius partes, est il-
lud, quod generatur ex alimento, antequam
conuertatur in substantiam membrorum, in
carnem, ossa &c: ergo semen deciditur, & ac-
cipitur ex eo, quod generatur ex alimento,
antequam conuertatur in substantiam mem-
brorum.

5. Hinc concluditur semen esse de super-
fluo alimenti. Illud enim, quod remanet ex
alimento, quod est iam potentia totum ani-
mal, vocatur superfluum alimenti. Ideo vir-
tus nutritiua dicitur deferuire virtuti genera-
tiuæ, quia id, quod est conuersum per virtu-
tem nutritiuam, & non deseruit nutritioni
individui, accipitur à virtute generatiua vt
semen ad generandum simile in specie. Con-
firmat hoc Aristoteles lib.7. de Histor. animal.
cap.7.